

nummer : 92
 onderwerp : Voorstel tot het Water en Rioolprogramma 2023

Aan de raad,

Inleiding

Het Programma Water en Riolerings geeft aan hoe het College invulling wil geven aan de visie op water in al haar facetten: gebruikt water, regenwater, grondwater en open water in sloten en vijvers. In de Omgevingsvisie van de gemeente Heemskerk is de waarde van de water- en groenstructuur nadrukkelijk aangegeven. Ook wil de gemeente klimaatrobust zijn in 2050 en problemen met droogte en waterkwaliteit aanpakken. In dit programma worden de ambities nader uitgewerkt en aangevuld. Het programma is tot stand gekomen in nauwe samenwerking met de gemeente Beverwijk en het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK). Een aantal elementen uit het programma zijn besproken tijdens twee fysieke participatie bijeenkomsten. De eerste was gericht op het stedelijk gebied, samen met bedrijven en organisaties (juni 2022). De tweede was gericht op het Heemskerkerduin, samen met tuinders en bewoners (juli 2022). Daarnaast is op internet een poll uitgezet om de ideeën van inwoners op te halen. Hier hebben circa 170 inwoners op gereageerd. De uitkomsten zijn meegenomen in het programma.

Toelichting/motivering/risico's

Aanleiding

In Heemskerk zijn we doorlopend bezig met het beheren en ontwikkelen van het watersysteem. We willen bijvoorbeeld regenwater vasthouden of bergen waar het valt. Maar dan hebben we wel te maken met ongeveer tweederde particulier terrein en eenderde publiek terrein. Ook willen we minder risicovolle stoffen zoals PFAS in het oppervlaktewater. Daarvoor moeten we samenwerken met bedrijven, de omgevingsdienst, het hoogheemraadschap en de provincie. Kortom, het zijn opgaven die de gemeente niet alleen kan oplossen. Het vraagt om samenwerking tussen overheden, inwoners, bedrijven, woningbouworganisaties en projectontwikkelaars. Alleen samen komen we tot effectieve oplossingen op alle aspecten van het waterbeheer. Vandaar dat we de nadruk willen leggen op de samenwerking in het watersysteem en het Programma de titel 'Samen wijs met water' hebben gegeven.

Ambities en programma

De vijf ambities van Heemskerk bij het omgaan met water zijn hierna kort beschreven. Per ambitie zijn een of twee speerpunten geformuleerd:

1. **Beschermen volksgezondheid en milieu.** Een goed functionerend water- en rioolsysteem draagt in sterke mate bij aan veilige en gezonde leefomstandigheden. Daarbij is extra aandacht voor de zeer zorgwekkende stoffen.
 → *Het programma Aanpak indirecte lozingen. Dit wordt op Noorderkwartier niveau opgepakt.*
2. **Een effectief functionerende afvalwaterketen.** We willen het schone regenwater zo veel mogelijk schoon houden en opvangen waar het valt. We vervangen gemengde riolen door extra opvang van regenwater en gescheiden riolen.
 → *Bij vervanging van gemengde riolen in principe vuilwaterriolen aanleggen en zorgen voor*

- berging en/of gescheiden afvoer van overtollig hemelwater, tenzij dit niet mogelijk is (bijvoorbeeld door ruimtegebrek).*
- *Het aanpassen van het verbeterd gescheiden stelsel in Broekpolder (minder regenwater naar het riool).*
3. **Een klimaatbestendige leefomgeving.** Om wateroverlast én droogte tegen te gaan willen we het regenwater zo veel mogelijk vasthouden waar het valt en bergen op plaatsen waar het zo min mogelijk wateroverlast en schade oplevert.
- *Op mogelijke wateroverlastlocaties de Wavicore waterbergende weg aanleggen.*
- *Het bepalen en uitwerken van instrumenten om groenblauwe initiatieven rond klimaatadaptatie op effectieve wijze middels subsidies te stimuleren.*
4. **Schoon en mooi water.** Open water in plassen en vijvers heeft waarde (beleving, recreatie) voor mensen en dieren. We dragen bij aan het mooier, veiliger en schoner maken van het oppervlakte water.
- *Aanleggen en zorgvuldig beheren van natuurvriendelijke oevers.*
5. **Functionele grondwaterpeilen.** Door actief grondwaterbeheer, in samenwerking met HHNK, willen we te lage en te hoge grondwaterstanden in stedelijk en landelijk gebied voorkomen.
- *Het analyseren van het grondwatersysteem bij langdurige droogte om daarmee effectieve maatregelen voor actief grondwaterbeheer te bepalen*

Huidige voorzieningen

Voor het verwerken van gebruikt water en overtollig hemelwater en het reguleren van het grondwater heeft de gemeente een groot aantal voorzieningen in beheer. Een mooi voorbeeld van een ontwikkeling op het gebied van het verwerken van hemelwater is de Wavicore waterbergende weg. Als gemeente Heemskerk hebben we een belangrijke bijdrage mogen leveren aan de ontwikkeling van de laatste generatie waterbergende wegen. Daarbij werken we nauw samen met de Hogeschool van Amsterdam. Daarnaast beheert de gemeente veel lokale wateren en de kunstwerken die daarin liggen.

Risico's

Een krappe arbeidsmarkt kan zorgen voor gebrek aan gekwalificeerd personeel. Hierdoor is er minder tijd beschikbaar voor de uitvoering van ambities. Het risico is dat in de loop van de tijd de ambities moeten worden bijgesteld.

De stijgende kosten voor het levensonderhoud loopt sterk op (+17,1% in september 2022). De verwachting is dat de inflatie weer gaat dalen, maar het blijft de komende tijd een onzekere factor. Aangezien de inflatie wordt doorberekend in de rioolheffing kan dat zorgen voor sterk stijgende en variabele kosten per jaar. Hierdoor is het risico dat er minder rioolheffing kan worden opgehaald.

Steeds meer sectoren kampen met stijgende grondstofprijzen. Aangezien een groot deel van de kosten voor beheer en investeringen uitgegeven wordt aan materialen is de verwachting dat de kosten voor de uitvoering van projecten op gaat lopen. Ook levertijden zijn van invloed. Het risico dat ontstaat is dat er bij gelijkblijvend budget er meer kosten gemaakt moeten worden voor materialen en er minder geld overblijft om alle onderhoud en vervanging uit te voeren.

Financiën

Water- en rioleringsbeheer

In het programma staan de kosten voor het water- en rioleringsbeheer in de komende vijf jaar en de gevolgen daarvan voor de rioolheffing. Het is belangrijk dat we onze water- en rioleringsstaken doelmatig blijven uitvoeren: zo groot mogelijke baten tegen zo laag mogelijke kosten. De financiële kerncijfers voor de planperiode 2023-2027 zijn uitgewerkt. De stijging van de rioolheffing is het gevolg

van het doorberekenen van de BTW. Daarnaast stijgt de rioolheffing door de sterke toename van de inflatie. Het effect daarvan op de kosten in 2023 en daaropvolgende jaren is lastig te voorspellen. Elk jaar moet bij het vaststellen van de rioolheffing gezien worden wat de verwachte kostenstijging als gevolg van inflatie is.

Waterbeheertaken oppervlaktewater

De kosten voor de waterbeheertaken voor het oppervlaktewater vallen onder de algemene middelen. Deze kosten worden jaarlijks geïndexeerd. Tevens worden de lasten hoger door een toename van de rente en afschrijvingskosten voor investeringen in de beschoeiing.

Participatie

Voor de invulling van het participatieproces zijn twee bijeenkomsten georganiseerd. Tijdens deze bijeenkomsten zijn onderdelen uit het Programma besproken:

1. gericht op het stedelijk gebied, samen met bedrijven en organisaties (31 juni 2022)
2. gericht op het Heemskerkerduin, samen met tuinders en bewoners (4 juli 2022)

Daarnaast is op internet een poll uitgezet om de ideeën van inwoners op te halen. Hier hebben circa 170 inwoners op gereageerd. De toelichting op de poll en de uitslagen ervan zijn in de bijlagen van het programma opgenomen.

Op 9 september is een bijeenkomst georganiseerd voor raadsleden over het programma water en riolering en over klimaatadaptatie. Tijdens deze bijeenkomst is er gelegenheid geweest tot vragen stellen over de ambities en financiën van het programma. Tevens zijn we op de fiets naar 2 locaties gereden om daar een toelichting te horen over klimaatadaptatieve maatregelen in de openbare ruimte.

Planning

Na vaststelling van het programma door het college worden twee sporen bewandeld:

- Het programma wordt ter besluitvorming aangeboden aan de commissie RWK op 10 november 2022. Het streven is om het Water en Rioleringsprogramma vast te stellen door de raad tijdens de raadsvergadering op 24 november 2022.
- Daarnaast wordt het programma conform afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) zes weken ter inzage gelegd. Zodoende is het mogelijk voor iedereen om zienswijzen in te dienen.

Relatie met regionale samenwerking

Het Programma is tot stand gekomen in nauwe samenwerking met de gemeente Beverwijk en het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK). Hierbij is ook gebruik gemaakt van het huidige Water- en Rioleringsplan en het Klimaatadaptatieplan, die beide eveneens in samenwerking zijn opgesteld. Tijdens de totstandkoming van het Programma is een aantal workshops georganiseerd, waarbij onder meer stil is gestaan bij de regelgeving die nodig is om ambities te kunnen realiseren. De ideeën daarover zijn in een bijlage opgenomen. De nadere uitwerking daarvan en de besluitvorming daarover zal plaats vinden bij het opstellen van het gemeentelijk Omgevingsplan

Conclusie c.q. voorstel

De hiernavolgende beslispunten te accorderen en het Programma Water en Riolering 2023 vast te stellen.

- Het programma Water en Riolering 2023 vast te stellen, en daarmee:

- ### Verdere procedure besluitvorming

Bijlage(n)

- Heemskerk, 18 oktober 2022

4

De raad van de gemeente Heemskerk;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 18 oktober 2022, nummer 92;

gehoord de commissie RWK;

b e s l u i t :

Het programma Water en Riolering 2023 vast te stellen, en daarmee:

- Akkoord te gaan met de ambities uit het programma;
- Akkoord te gaan met de aanpak ten aanzien van de ontwikkeling van de rioolheffing;
- Akkoord te gaan met de ontwikkeling van de kosten voor waterbeheertaken voor oppervlaktewater.

Aldus vastgesteld door de raad van de gemeente
Heemskerk in zijn openbare vergadering van
24 november 2022

de raad voornoemd,

W.J. Vrolijk-Gevaert
de griffier,

K.S. Heldoorn
de voorzitter,

